Lietas Nr. C15199113

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2014. gada 27.janvārī

Jelgavas tiesa: tiesnese D.Ruško rakstveida procesā izskatīja civillietu AS „Swedbank" maza apmēra prasību pret /pers. B/ un /pers. C/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

Prasītāja AS „Swedbank" iesniegusi tiesā prasības pieteikumu pret atbildētājiem /pers. B/ un /pers. C/, kurā lūdz piedzīt no /pers. B/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. C/ par labu prasītājam parādu 2062.91 *euro* (Ls 1449,82), kā arī tiesas izdevumus. Lūdz noteikt tiesības saņemt procentus līdz sprieduma izpildei 6% gadā no piespriestās, bet nepiedzītās parāda pamatsummas.

Norāda, ka 2005.gada 16.martā starp atbildētāju /pers. B/ (turpmāk – aizņēmējs) un AS „Swedbank" (iepriekšējais nosaukums – AS „Hansabanka") tika noslēgts Studiju aizdevuma līgums (turpmāk - Līgums) ar aizdevuma summu ne vairāk kā 2390.42 *euro* (Ls 1680), nosakot aizdevuma atmaksa termiņu 5 vai 10 gadi saskaņā ar MK noteikumiem. Saskaņā ar minēto līgumu, AS „Swedbank" prasītājs laika periodā no 2005.gada 28.aprīļa līdz 2007.gada 5.jūnijam izsniedzis aizņēmējam aizdevumu 1707.45 *euro* (Ls 1200) apmērā, bet atbildētājs garantēja veikt aizdevuma savlaicīgu atmaksu saskaņā ar noslēgto līgumu un tā noteikumiem ne vēlāk kā ar 12.mēnesi pēc studiju pabeigšanas. Norāda, ka aizņēmējam bija jāuzsāk aizdevuma atmaksa 2012.gada janvārī.

Saistības nodrošināšanai, 2005.gada 18.martā starp prasītāju un /pers. C/ (turpmāk – galvotājs) noslēgts galvojuma līgums, saskaņā ar kuru galvotājs uzņēmies atbildēt par aizņēmēja saistībām kā pats parādnieks pilnībā.

Atbildētājs savas saistības nepildīja, tādējādi izveidojās parāds un 2012.gada 21.augustā prasītājs vienpusēji izbeidza Līgumu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka pamatparāda apmērs ir 1707.45 *euro* (Ls 1200), aizdevuma lietošanas procenti par laika periodu no 2012.gada 14.janvāra līdz 2012.gada 21.augustam 59.50 *euro* (Ls 41,82), līgumsods par laika periodu no 2012.gada 14.janvāra līdz 2013.gada 25.janvārim 295.96 *euro* (Ls 208), kas piedzenams no atbildētājiem.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1589., 1652., 1716., 1717., 1720., 1753., 1756., 1765., 1788., 1793., 1805., 1811., 1828., 1943.pantu.

Atbildētājiem atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21}panta prasībām nosūtīts prasības pieteikums un tam pievienoto dokumentu noraksti, kā arī paskaidrojuma veidlapas. Un atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{22}panta prasībām atbildētājiem izskaidrotas procesuālās tiesības (lietas 37., 70.lapa).

Atbildētāji paskaidrojumus tiesai nav iesnieguši, kā arī nav lūguši lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250. ^{21}panta otrajai daļai paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā un pusēm savlaicīgi paziņots par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarībā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata,

ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Lietā nepastāv strīds, ka 2005.gada 16.martā starp atbildētāju /pers. B/ (turpmāk – aizņēmējs) un AS „Swedbank" tika noslēgts Studiju aizdevuma līgums (lietas 18.lapa) ar aizdevuma summu ne vairāk kā 2390.42 *euro* (Ls 1680), nosakot aizdevuma atmaksa termiņu 5 vai 10 gadi saskaņā ar MK noteikumiem.

Parakstot Līgumu, aizņēmējs ar parakstu apliecinājis, ka piekrīt Līguma nosacījumiem.

Kredītiestāžu likuma 1.panta 5.punktā noteikts, ka kredīts ir atlīdzības darījums, kurā banka uz rakstveida līguma pamata nodod klientam naudu, un kurš uzliek klientam par pienākumu noteiktā laikā un kārtībā atdot bankai naudu.

Tiesa uzskata, ka minētais Aizdevuma līgums noslēgts atbilstoši Civillikuma prasībām, nav apstrīdēti, līdz ar to ir saistošs līdzējiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Atbilstoši Civillikuma 1590.pantam, katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka prasītāja saskaņā ar Līguma 2.1. un 2.2. punktu ir izpildījusi savas Līgumā noteiktās saistības un prasītājs laika periodā no 2005.gada 28.aprīļa līdz 2007.gada 5.jūnijam izsniedzis aizņēmējam aizdevumu 1707.45 *euro* (Ls 1200) apmērā.

Atbildētājs aizdevuma 1707.45 *euro* (Ls 1200) apmērā izsniegšanu neapstrīdēja.

Saskaņā ar Līguma 4.1. punktu atbildētājs apņēmās veikt aizdevuma (pamatsummas) atmaksu ne vēlāk kā ar divpadsmito mēnesi pēc studiju pabeigšanas vai trešo mēnesi pēc studiju pārtraukšanas vai nākamo mēnesi, ja atbildētājs ir izslēgts no studējošo saraksta, nepabeidzot studiju programmu.

Ar lietā esošo 2013.gada 30.maija Studiju un Zinātnes Administrācijas izziņu (lietas 57.lapa) pierādīts, ka /pers. B/ 2007.gada 7.februārī izslēgts no Baltijas Starptautiskās akadēmijas studentu skaita.

Tiesai nav pamats atzīt, ka aizdevējs nav ievērojis un izpildījis līgumā pielīgto aizdevuma izsniegšanas kārtību un nepamatoti izmantojis Līguma 7.4.punktā pielīgtās tiesības vienpusēji izbeigt līgumu.

Līguma 3.2. punkts nosaka, ka aizņēmējam jāsāk atmaksāt aizdevumu ne vēlāk kā 12.mēnesī pēc studiju izglītības iestādē pabeigšanas vai 3.mēnesī pēc aizņēmēja studiju pārtraukšanas.

Tiesai nav pamats apšaubīt Līguma vienpusējas izbeigšanas faktu ar 2012.gada 21.augustu, par ko atbildētājiem nosūtīts paziņojums (lietas 22., 23.lapa).

Civillikuma 1589.pantā ir noteikti gadījumi, kad pēc Civillikuma pielaižama vienpusēja atkāpšanās no līguma. Minētajā normā noteikts, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī, kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Minētā tiesību norma paredz trīs pamatus, kad pieļaujama vienpusēja atkāpšanās no līguma, kur viens no pamatiem - kad puses līgumā ietvērušas atkāpšanās tiesības.

Atbildētājs Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punkta izpratnē ir atzīstams par patērētāju.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.^{1} panta ceturtās daļas 1.punkta izpratnē par būtisku līguma pārkāpumu uzskatāma kredīta atmaksas vai procentu samaksas maksājumu kavēšana ilgāk kā par 60 dienām vai biežāk kā trīs reizes gada laikā, katru reizi ilgāk par 30 dienām.

Ņemot vērā, ka atbildētājs nav pierādījis lietā savu pienākumu izpildi, proti, ka veicis maksājumus, iestājoties Līguma 3.2. punkta nosacījumam, kas ir aizdevuma līguma pārkāpums un rada pamatu Līguma 7.4.punkta noteikto prasītāja tiesību izmantošanu vienpusēji izbeigt līgumu un pieprasīt nekavējošu izsniegtās aizdevuma pamatsummas, procentu un līgumsoda atdošanu, ko arī pieļauj Civillikuma 1589.pants.

Tiesa nesaskata atbildētāja kā patērētāja tiesību aizskārumu prasītāja Līguma vienpusējas izbeigšanas sakarā.

Atbilstoši Civillikuma 1943.pantam, aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Civillikuma 1753. pantā noteikts, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar tās daudzumu un lietošanas ilgumu. Atbilstoši Civillikuma 1946.panta pirmajai daļai, procenti par aizdevumu dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu, līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.

Civillikuma 1717.pants nosaka, ka līgumsodu var pievienot katram līgumam, un to var noteikt nevien naudā, bet arī citās vērtībās. Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas.

Prasītājs norāda, ka atbildētāja pamatparāda apmērs ir 1707.45 *euro* (Ls 1200), aizdevuma lietošanas procenti par laika

periodu no 2012.gada 14.janvāra līdz 2012.gada 21.augustam 59.50 *euro* (Ls 41,82), līgumsods par laika periodu no 2012.gada 14.janvāra līdz 2013.gada 25.janvārim 295.96 *euro* (Ls 208) (lietas 7., 8.lapa).

Civillikuma 1838.panta izpratnē samaksas pierādījums gulstas uz parādnieku, kas lietā nav pierādīts.

Tiesa atzīst, ka prasītājs pamatoti aprēķinājis aizdevuma lietošanas procentus līdz AS „Swedbank" vienpusējas līguma izbeigšanas brīdim 59.50 *euro* (Ls 41,82) apmērā.

Prasītājs, papildus aizdevuma lietošanas procentiem, lūdz piedzīt saskaņā ar Aizdevuma līguma 6.punkta nosacījumiem aprēķināto līgumsodu laika periodā no 2012.gada 14.janvāra līdz 2013.gada 25.janvārim 295.96 *euro* (Ls 208).

Izspriežot prasību daļā par līgumsoda piedziņu, tiesa ņem vērā judikatūru, kā to nosaka Civilprocesa likuma 5.panta sestā daļa.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2013.gada 30.janvāra spriedumā Nr.SKC-644/2013 ir norādījis uz to, ka no līguma izbeigšanas brīža vairs nepastāv līgumisks (juridisks) pamats piemērot bijušā līguma noteikumus par līgumiskajiem procentiem un līgumsodu. No minētā sprieduma izriet, ka kreditoram ir tiesības saņemt kredīta nedzēsto pamatsummu, kā arī procentus un līgumsodu, kas uzkrājušies līdz līguma izbeigšanas brīdim, un tā kā tas ir kapitāls, kas atrodas pie citas personas - tad no līguma izbeigšanas brīža arī likumiskos procentus saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu.

Ņemot vērā minēto judikatūru, līgumsods pēc Aizdevuma līguma būtu aprēķināms līdz līguma izbeigšanas brīdim, t.i., līdz 2012.gada 21.augustam, tādējādi tiesa balstās uz prasītāja paziņojumā par vienpusēju izbeigšanu (lietas 22.,23.lapa) norādīto līgumsoda apmēru uz līguma izbeigšanas datumu, proti, 18.95 *euro* jeb (Ls 13,32).

Tādējādi prasībā daļā par līgumsoda 277 *euro* (Ls 194.68) kā nepamatota ir noraidāma.

Saskaņā ar Civillikuma 1811.pantu katra saistības tiesība izbeidzas pati no sevis, kad izpildīta tai atbilstošā parādnieka saistība, t.i. nolīdzinot parādu. Ja saistības tiesības priekšmets ir nauda, tad saistību izpilda ar samaksu.

2005.gada 18.martā starp prasītāju un /pers. C/ (turpmāk – galvotājs) noslēgts galvojuma līgums (lietas 20.lapa), saskaņā ar kuru galvotājs uzņēmies atbildēt par aizņēmēja saistībām kā pats parādnieks pilnībā (Līguma 4.1.punkts).

Civillikuma 1698.pants nosaka, ka galvinieks atbild nevien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesu izdevumiem.

Novērtējot minēto, tiesa atzīst prasītāja tiesības celt prasību arī pret galvinieku, un saskaņā ar Civillikuma 1702.pantu atzīstams, ka no galvinieka ir piedzenams galvenā parādnieka parāds, ja no viņa nav iespējama piedziņa.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu tiesa atzīst prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētājas likumiskos procentus, kas saskaņā ar Civillikuma 1765. panta pirmo daļu noteikti - seši procenti no simta gadā no piedzītās, bet neatmaksātās parāda pamatsummas.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmajā daļā noteikts, ka prasības apmierināšanas gadījumā no atbildētāja piedzenami prasītāja samaksātie tiesas izdevumi proporcionāli apmierinātajai prasījumam.

Tā kā prasība apmierināta par 1785.90 *euro* (Ls 1255.14), kas proporcionāli sākotnēji celtai prasībai 2062.91 *euro* (Ls 1449,82) apmērā apmierināta par 86,57 %, no atbildētāja prasītāja labā piedzenama valsts nodeva – 267.87 *euro* (Ls 188,26), kā arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 12.32 *euro* (Ls 8,66).

Ņemot vērā to, ka prasītājs nebija ievietojis Jelgavas tiesas 2013.gada 7.oktobrī nosūtīto sludinājuma tekstu oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" (lietas 63.lapa), kas bija pamats lietas izskatīšanas pārcelšanai, nav pamats no atbildētājiem piedzīt izdevumus par sludinājuma tekstu 1.57 *euro* (Ls 1,20) un paziņojuma par lietas izskatīšanas pārcelšanu izdevumus 3.13 *euro* (Ls 2,20), jo šādi izdevumi radušies prasītāja nepienācīgas rūpības dēļ.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, atbildētājiem nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei no sprieduma stāšanās spēkā dienas.

Tiesa izskaidro pusēm, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 226.panta pirmajai daļai, izlīgums pieļaujams jebkurā procesa stadijā, arī sprieduma izpildes stadijā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8. un 97. pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, /personas kods/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. C/, /personas kods/, par labu AS „Swedbank" pamatparādu 1707.45 *euro* (Ls 1200), aizdevuma lietošanas procentus par laika periodu no 2012.gada 14.janvāra līdz

2012.gada 21.augustam 59.50 *euro* (Ls 41,82), līgumsodu par laika periodu no 2012.gada 14.janvāra līdz 2012.gada 21.augustam 18.95 *euro* jeb (Ls 13,32), kopā 1785.90 *euro* (Ls 1255.14), kā arī tiesas izdevumus 280.19 *euro* (Ls 196,92), kas ieskaitāmi kontā Nr. LV05HABA0551023439880, AS „Swedbank".

Prasību daļā par līgumsoda 277 *euro* (Ls 194.68) piedziņu noraidīt.

Noteikt atbildētājiem termiņu sprieduma labprātīgai izpildei - 10 dienas no tā stāšanās spēkā.

Atzīt akciju sabiedrības „Swedbank" tiesības līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt nokavējuma procentus 6% (seši procenti) gadā no piespriestās, bet nepiedzītās parāda pamatsummas.

Tiesas spriedumu lietas dalībnieki var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2014. gada 27.janvāra Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese D.Ruško